

Casablanca; o en els ulls terroritzats infinitament de Peter Lorre, el qual abans ja havia demostrat que era capaç de fer davant d'una càmera a *M*, el vampir de *Düsseldorf* de Fritz Lang; o Walter Brennan, que jo record fent de vell

De la importància de llegir els títols de crèdit (1)

Manel-Claudi Santos

És imprescindible llegir fins a la darrera lletra dels títols de crèdit si no voleu deixar passar l'oportunitat de conèixer-los. Són bons païos. Per poc que us hi fixeu, els trobareu a

ajudant del xèrif a tots els westerns, sense tenir en compte el fet que, de segur, alguna vegada també va ser jove; sense oblidar Andy Devine, el cotxer de *La diligència* i el xèrif poruc devorador de bistecs de *L'home que va matar Liberty Valance*, amb una veu tan peculiar que fins i tot el doblatge espanyol es va veure obligat a imitar. Finalment, recordau l'home que més vegades han apallissat o han mort a una pantalla: Elisha Cook, amb aquest nom, que sembla robat a la seua germana petita, i amb aquell aspecte de ropidet tímid i espantat perdut en un

BOGART JEU MORT ALS PEUS DE ELISHA COOK JR., PETER LORRE I SIDNEY GREENSTREET

les millors pel·lícules. També a les pitjors, moment que aprofiten per venjar-se i passen a ocupar el lloc de protagonisme que realment es mereixen. Tenen assumit el seu paper i no pretenen res més. Al final, però, gràcies a la seua callada submissió, perquè saben que només poden dir les paraules justes, fer els gestos concisos que no tapin l'actuació de les estrelles milionàries, els secundaris han deixat de ser-ho. El cine americà els ha cuidat des dels primers moments i s'han arribat a fer inevitables. Entre els clàssics, pensau en el *Sidney Greenstreet* que intentava amagar tota la seua immensa còrpora sota un capell dubtosament marroquí a

món de gàngsters amb capell d'ala ampla, era capaç de passar per damunt de qui fos, com demostra a *El sueño eterno*.

També algunes dones, com Agnes Moorehead, que va fer de la mare que probablement li va regalar el trineu a Charles Foster Kane abans de fer de mare de Samantha Eggar a la sèrie *Embruixada*. I la més impressionant de totes, Mercedes McCambridge, a la qual, més enllà de *Johnny Guitar*, és possible que molts pocs recordaran fent un paper minúscul definitivament tèrbol i inquietant a *Sed de mal*. Feis memòria: surt a uns pocs plans fent de segrestadora de la dona del policia mexicà que interpreta Charlton Heston. Ella, acompanyada del barbut de *Pinotxo*, se m'apareixen en els meus pitjors malsons.